

درآمدی بر رابطه حقوق و امنیت

صلاحیت معنایم داخلی و خارجی در رسیدگی به جرایم
علیه امنیت داخلی و خارجی جمهوری اسلامی ایران

تحقیق و نگارش: رضا فرامرز

انتشارات معقلم

۱۳۹۵

سرشناسه : فرامرزی، رضا، ۱۳۴۵ -

عنوان و تام پدیدآور : درآمدی بر رابطه حقوق و امنیت: صلاحیت محاکم داخلی و خارجی در رسیدگی به جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی جمهوری اسلامی ایران / تهیه و نگارش رضا فرامرزی.

مشخصات نشر : تهران: آمه قلم، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۱۵۰ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۱۸-۱۲-۰

وضعیت فهرست نویسی : قیفا

یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۴۷-۱۵۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع : جرایم علیه امنیت عمومی -- ایران

موضوع : Offenses against public safety -- Iran

موضوع : نظم عمومی (حقوق) -- ایران

موضوع : Public policy (Law) -- Iran

موضوع : امنیت ملی -- ایران

موضوع : National security -- Iran

رده بندی کنگره : ۱۳۹۵/۵۴/ف/۱۵/۱۵۴۱

رده بندی دیویی : ۳۶۴/۱۴۲۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی : ۴۲۶۹۰۶۷

درآمدی بر رابطه حقوق و امنیت

صلاحیت محاکم داخلی و خارجی در رسیدگی به

جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی جمهوری اسلامی ایران

تدوین و نگارش : رضا فرامرزی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵ ■ تیراز: ۵۰۰ نسخه

صفحه آرای: محمدحسین خمسه

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان ■ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۱۸-۱۲-۰

ناشر: آمه قلم

امور لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سفیر قلم

نشانی ناشر: تهران: خیابان مفتح، خیابان سمیه، روبه روی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۱۸، واحد ۱

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۳۷۳۹۷

فهرست

۹	اشار
۱۱	مقدمه
	بخش اول جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی
۱۹	فصل اول : امنیت داخلی و خارجی
۱۹	مبحث اول : امنیت ملی
۲۰	گفتار اول : امنیت و ابعاد آن
۲۲	گفتار دوم : تحول مفهوم امنیت
۲۵	گفتار چهارم : امنیت ملی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۲۹	فصل دوم : جرایم علیه امنیت و صلاحیت های محاکم داخلی
۳۰	مبحث اول : بغی و قیام مسلحانه و محکمه صالح
۳۱	گفتار اول: بغی چیست و باغیان چه کسانی هستند
۳۳	گفتار دوم : شرایط باغیان و تحقق بغی
۳۴	گفتار سوم صلاحیت محاکم در رسیدگی به جرم بغی
۳۴	مبحث دوم : محاربه و صلاحیت های محاکم داخلی

- گفتار اول: مصادیق محاربه در قوانین موضوعه ۳۶
- گفتار دوم: صلاحیت محاکم در رسیدگی به جرم محاربه ۴۵
- مبحث سوم: افساد فی الارض و صلاحیت های محاکم داخلی ۴۶
- گفتار اول: افساد فی الارض در قانون مجازات اسلامی ۴۸
- گفتار دوم: مصادیق افساد فی الارض در قوانین کیفری ایران ۴۸
- گفتار سوم: صلاحیت های محاکم داخلی ۵۶
- مبحث چهارم: جرایم جاسوسی و خیانت به کشور ۵۷
- گفتار اول: جاسوسی ۵۷
- گفتار دوم: ورود به مواضع نظامی امنیتی ۶۱
- گفتار سوم: جرم ورود، الملاحظات طبقه بندی شده به قصد جاسوسی ۶۲
- گفتار چهارم: اخفای جاسوسان ۶۴
- گفتار پنجم: تخلیه اطلاعات ۶۶
- گفتار ششم: جرم فعالیت تبلیغی علیه نظام ۶۷
- گفتار هفتم: صلاحیت های محاکم ۶۹
- مبحث پنجم: تحلیل و بررسی صلاحیت ها و تعارض در صلاحیت های محاکم داخلی ۶۹
- گفتار اول: صلاحیت دادگاه های انقلاب ۷۰
- گفتار دوم: صلاحیت دادگاه های کیفری استان در جرایم امنیتی ۷۲
- گفتار سوم: موارد تداخل در صلاحیت بین دادگاه کیفری استان و دادگاه انقلاب ۷۴
- گفتار چهارم: موارد تداخل در صلاحیت بین دادگاه کیفری استان و دادگاه روحانیت ۷۷
- گفتار پنجم: تعیین صلاحیت بر مبنای شخصیت متهمان جرایم امنیتی ۷۷

بخش دوم قلمرو صلاحیت های دولتها در رسیدگی به جرایم علیه امنیت

فصل اول : اقسام صلاحیت محاکم از جهت قلمرو قوانین جزایی ۸۷

مبحث اول : صلاحیت سرزمینی یا درون مرزی ۸۸

گفتار اول : اصل صلاحیت سرزمینی شخصی (موردی) و نوعی (عینی) ۸۹

گفتار دوم : استثنائات اصل صلاحیت سرزمینی ۹۲

گفتار دوم : اصل صلاحیت شخصی (مبتنی بر تابعیت) ۹۶

گفتار سوم : صلاحیت جهانی یا همگانی ۱۰۲

گفتار چهارم : صلاحیت واقعی قوانین کیفری ۱۰۴

گفتار پنجم : تناس صلاحیت ها ۱۲۰

فصل دوم : صلاحیت دادگاههای خارجی ۱۲۲

گفتار اول : استرداد محرمین ۱۲۵

گفتار دوم : شرایط استرداد مجرمین ۱۲۶

مبحث سوم : قاعده منع مجازات مضاعف ۱۲۷

مبحث چهارم : اجرای احکام کیفری خارجی ۱۳۲

گفتار اول : احتساب احکام خارجی در جرایم تعزیری ۱۳۶

گفتار دوم : اجرای احکام اسلامی و مصلحت ۱۳۸

نتیجه گیری ۱۴۱

منابع ۱۴۷

اشاره

آچه را این کتاب می خوانید:

جرائم علیه امنیت، از جمله جرایمی است که قدمت آن به بلندای تشکیل اولین گروه یا حکومت توسط انسان است، در هر عصر و زمانی همه دولت‌ها و نظام‌های سیاسی به هم زندگان امنیت و تهدیدات علیه منافع عالی و اساسی حاکمیت به شدت برخورد کرده و مجازات سنگینی برای آنها در نظر می گرفته اند. نوع نگرش به مقوله امنیت ملی، منافع اساسی یک کشور، نگاه به مبانی و پایه‌های مشروعیتی حاکمیت، نقش مهمی در نوع و میزان مجازات دارد. در قوانین کیفری جمهوری اسلامی ایران که براساس منابع و اصول فقهی مذهب تشیع و مبانی و اصول پذیرفته شده حقوقی - کیفری استوار شده است. این جرایم با دو عنوان حد و تعزیر آمده است، حدود که بر مبنای اصول مشروعیت الهی حاکمیت اسلامی بنا نهاده شده است، جرایمی مانند: زانی، محاربه و افساد فی الارض هستند که مصادیق آنها از قیام مسلحانه برای براندازی نظام اسلامی و مقابله با آن تا اخلال در نظام اقتصادی، نشر اکاذیب، و... (مشروط بر گزیده بودن و ایجاد اخلال شدید در نظم عمومی) را شامل می شود. اما در تعزیرات که نوع نگاه بیشتر به سمت مبانی پذیرفته شده حقوقی است جرایمی مانند خیانت به کشور و جاسوسی، سوء قصد به مقامات سیاسی خارجی، فعالیت تبلیغی و... جرم انگاری شده اند.

مهمترین و اساسی ترین موضوع که کامل کننده چرخه جرم انگاری و رکن اصلی آن می باشد می باشد تعیین صلاحیت محاکم رسیدگی کننده به این جرایم می باشد، چه اینکه امروزه با توجه به گسترش ارتباطات، پیشرفت علوم و تکنولوژی ها، و... با مباحثی مانند ارتکاب جرم علیه امنیت توسط اتباع دیگر کشورها یا اتباع ایرانی مقیم خارج که امکان دستیابی به آنها وجود ندارد، همچنین ارتکاب جرم در خارج از محدوده سرزمینی ایران (بوسیله فناوری های جدید مانند شبکه جهانی اینترنت، شبکه های اجتماعی و...) مواجه میسیم. صلاحیت های سرزمینی، شخصی و واقعی قوانین کیفری که از اصول پذیرفته شده می باشد، علی رغم وجود تعارضات و اختلاف در حدود و شرایط آن، این استناد را جایز می دهد که مجرمین و متهمین جرایم علیه امنیت ملی را پس از خارج از محدوده سرزمینی خود مورد تعقیب، محاکمه و مجازات قرار دهند.